

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
k ö z b e n s ő í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VI.30.117/2021/7.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
Dr. Gáspár Mónika előadó bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

Az I. és a II. rendű felperes képviselője: 1000. sz. Ügyvédi Iroda (1034 Budapest, Zápor u. 23. fsz. 2.; ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd)

Az alperes: Sberbank Magyarország Zrt. (1088 Budapest, Rákóczi út 1.-3.)

Az alperes képviselője: dr. [] kamarai jogtanácsos

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: II. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 45.Pf.632.380/2020/13. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 28.P.302.362/2019/17-I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet rész- és közbenső ítéletnek tekinti, azt a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét – a keresetet részben elutasító és az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezéseket mellőzve – közbenső ítéletként helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és a II. rendű felperes mint egyetemleges jogosultak részére 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget, valamint a II. rendű felperesnek 1.584.600 (egymillió-ötszáznyolcvannégyezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak, felhívásra 12.000 (tizenkétezer) forint le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetéket.

Megállapítja, hogy az alperes 1.944.000 (egymillió-kilencszáznegyvennégyezer) forint szükségtelenül lerótt fellebbezési illeték, a II. rendű felperes pedig 1.065.900 (egymillió-hatvanötezer-kilencszáz) forint szükségtelenül lerótt felülvizsgálati eljárási illeték visszatérítését kérheti az adóhatóságtól.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek 2008. július 8-án Hitelszerződés Victoria Kombi 40 elnevezéssel kötöttek lakásvásárlási célú devizalapú hitelszerződést az alperessel (korábbi neve: Magyarországi Volksbank Zrt.), amelyben az alperes 187.163 CHF összegű hitelkeret rendelkezésre tartását, és abból kölcsön folyósítását vállalta az adósok részére. Tartalmazta a szerződés a kölcsön összegét (I.1. pont), a hitelkeret összege tekintetében pedig, hogy az adós kölcsönigénylése alapján I.1 árfolyamkockázati szorzóval került megállapításra az esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozásokra tekintettel. Rögzítették a felek, hogy az alperes legfeljebb 24.600.000 Ft-nak megfelelő összegű kölcsönt nyújt, amely az adott folyósítás napján általa jegyzett CHF deviza árfolyamon kerül meghatározásra.
- [2] A 3. pont tartalmazta a kölcsön kamatlábát (a szerződés megkötésének napján évi 5,64%, amely tartalmazza a kölcsön kezeléséért felszámított éves díjat is), a teljes hiteldíjmutató mértékét (6,30%), az egyszeri 1%, 246.000 Ft összegű szerződéskötési díjat. A 4.4. pont megjelölte a kölcsön kalkulált havi kamatát (968 CHF), a 4.5 pont a havi törlesztőrészek tájékoztató jellegű adatát (177.697 Ft).
- [3] A szerződés megkötését megelőzően, 2008. július 8-án a Nyilatkozat devizakölcsönök kockázatainak ismeretéről elnevezésű iratot egyedül a II. rendű felperes írta alá.
- [4] A szerződéskötés napján a felperesek közjegyző előtt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek a kölcsönszerződés és a zálogszerződés rendelkezéseinek megerősítéséről.
- [5] A kölcsönszerződésben foglaltak biztosításra a felek a közöttük 2008. július 8-án létrejött zálogszerződéssel jelzálogjogot alapítottak az I. rendű felperes tulajdonát képező hrsz.-ú, Budapest, alatti ingatlanra és a II. rendű felperes tulajdonát képező hrsz.-ú, Budapest alatti lakásingatlanra.
- [6] Az alperes a kölcsönt folyósította, és a felperesek is megkezdték a törlesztőrészek szerződés szerinti visszafizetését.
- [7] Az alperes a tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggésben külön törvényen alapuló elszámolási kötelezettségének eleget tett: 2015. február 1-jei fordulónappal 15.566,43 CHF tisztességtelenül felszámított összeget mutatott ki és írt jóvá, amelynek eredményeként a kölcsönszerződésből 164.532,88 CHF tartozás maradt fenn. Az elszámolás felülvizsgálatnak minősül. Az elszámoló levél kitért egyben arra is, hogy a 2014. évi LXXVII. törvény (DH3 tv.) alapján módosul a szerződés devizaneme és a kamat mértéke; a forintosítást követően 2015. március 31-ével a fennálló, nem esedékes tőketartozás 42.197.747,73 Ft, a törlesztőrészlet 154.432,04 Ft.
- [8] Az alperes 2015. május 12-én megküldte a felpereseknek a forintra átváltott kölcsönszerződés vonatkozó iratát.
- [9] Mivel a felperesek fizetési kötelezettségüknek a kölcsönszerződés alapján maradéktalanul nem tettek eleget, az alperes 2016. május 26-án közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal a kölcsönszerződést felmondta, majd 2018. november 26-án végrehajtási eljárást indított az I. rendű felperessel és külön a II. rendű felperessel szemben.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [10] A felperesek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdésére, 209/A. § (2) bekezdésére alapított keresetükben az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses kikötés tisztességtelensége miatt az alperessel közötti kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként pedig a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték, idetartozóan egyrészt annak megállapítását, hogy a felperesek 20%-os árfolyamkockázat viselésére kötelesek, továbbá kérték az alperes kötelezését 13.941.285 forint

megfizetésére.

- [11] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felek között a megjelölt szerződésszámon 2008. július 8-án létrejött Victoria Kombi 40 elnevezésű kölcsönszerződés érvénytelen, és a kölcsönszerződést azzal nyilvánította érvényessé, hogy az árfolyamkockázatot a felperesek 180 HUF/CHF törlesztési árfolyamig viselik. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [13] Ítéletének indoklásában a pénzügyi törvényterhelő árfolyamkockázati tájékoztató hiányából és az ebből következő érvénytelenséggel kapcsolatban azt állapította meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (4) bekezdésének, 203. § (5) bekezdés a) pontjának, a 6/2013. PJE és a 2/2014. PJE jogegységi határozatok alkalmazásával, hogy az árfolyamkockázat adósok általi viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezés amiatt minősült tisztességtelennek a perbeli kölcsönszerződésben, mert az alperes az I. rendű felperes részére nem adott írásban tájékoztatást az árfolyamkockázat viseléséről. Az árfolyamkockázat mibenléte magából a szerződésből sem derült ki a fogyasztó számára, és a hitelkérelem vonatkozó adata sem volt eltérően értékelhető. Ugyan a II. rendű felperes esetében megállapíthatónak találta a bíróság a szerződés adott pontjai és a kockázattaljáró nyilatkozat együttes értékelésével a részére adott árfolyamkockázati tájékoztató megfelelőségét, de abból következően, hogy a felperesek egyetemleges adósai a szerződésnek, az I. rendű felperes kapcsán megállapított tisztességtelenség az egész szerződésre kihatott.
- [14] Az elsőfokú bíróság az érvénytelenségi okot az azzal okozott érdeksérelem, vagyis az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt kedvezőtlen hatásának kiküszöbölésével orvosolhatónak találta és az árfolyamkockázat korlátozásával nyilvánította érvényessé a felek kölcsönszerződését a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) 37. § (1) bekezdésének, valamint az rPtk. 239. § (2) bekezdésének alkalmazásával. A felpereseket terhelő árfolyamkockázatot mérlegeléssel a 2011. évi LXXV. törvény 1. § (2) bekezdésében írt árfolyam figyelembevételével határozta meg.
- [15] A keresetet ezt meghaladóan elutasító döntése indokául kifejtette, hogy a felperesek marasztalásra irányuló kérelme nem állt összhangban az érvénytelenségi keresettel: az általuk csatolt számítás ugyanis lényegében az eredeti állapot helyreállításának volt megfeleltethető, amellyel szemben a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték. Hangsúlyozta, hogy az érvényessé nyilvánítás eredményeként – az árfolyamkockázat 180 HUF/CHF mértékben való korlátozásával – a felek szerződése a létrejöttének időpontjára a bíróság által megállapított feltétellel érvényes; a felperesek teljesítését az ítélet szerinti árfolyamkockázat figyelembevételével kell elszámolni. Rámutatott, hogy a kereset összecszerűségére a felpereseknek nem volt bizonyítási indítványuk, szakértői bizonyítást nem kértek, holott az árfolyamkockázat maximalizálásával a felek közti elszámolás különleges szakértelmet igényelt, banktechnikai, könyvszakértői szakkérdésbe tartozott.
- [16] Az alperes fellebbezése és a felperesek csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a keresetet a II. rendű felperes vonatkozásában elutasította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [17] A jogerős ítélet indoklása szerint a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelősége vonatkozásában, nem osztotta viszont az elsőfokú ítélet indokait abban részében, hogy az I. rendű felperes által alá nem írt árfolyamkockázati tájékoztató a II. rendű felperes vonatkozásában is azt eredményezné, hogy ő sem kapott az árfolyamkockázatról igazolható módon tájékoztatást. Kiemelte a bíróság, hogy egyetemleges kötelezettek az rPtk. 337. § (3) bekezdéséből következően a másik kötelezettet megillető kifogásra kizárólag akkor hivatkozhatnak maguk is, ha az a jogviszony egészét érintő, vagyis objektív hatályú, úgy, mint a teljesítés, a jogosulti késedelem vagy a szerződésszegés. A jogosult kielégítésével nem kapcsolatos szubjektív hatályú tényekre, mint az elévülés, a tartozás

elengedése vagy az egyezség, egyedül az a kötelezett hivatkozhat, akinek a jogosulttal való jogviszonyából e tények adódnak. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ez utóbbi körbe tartozott az árfolyamkockázati tájékoztató aláírásának kérdése, ezért arra a perben csak az I. rendű felperes hivatkozhatott az alperessel szemben.

- [18] Az alperes fellebbezésével kapcsolatban kitért a másodfokú bíróság a kölcsönszerződés 10.7. pontja alapján a kockázatvállalási üzletszabályzat 4.7. pontjának értékelésére: megállapította, hogy a vizsgált kikötés pusztán kockázattelepítést tartalmazó rendelkezés, nem nyújtott tájékoztatást az I. rendű felperes részére az árfolyamkockázat mibenlétére. Az I. rendű felperes vonatkozásában helytállóan állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy vele szemben a perbeli kölcsönszerződés érvénytelen.
- [19] A csatlakozó fellebbezés elbírálása körében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett a marasztalási kereset tartalmára és ellentmondásos jellegére az ügyben. A felperesek az alperes marasztalását ténylegesen az eredeti állapot helyreállításának megfelelően kérték, amely a DH törvények alapján nem megengedett, egyébként pedig ellentétben állt a kereset azon hivatkozásával, hogy 20%-os mértékű árfolyamkockázatot kell viselniük. Helytállónak találta a törvényszék az elsőfokú ítélet indokolását abban a körben is, hogy az I. rendű felperes tekintetében új elszámolásra van szükség közte és a bank között, amely könyvszakértői szakértelmet igényel, ilyen bizonyítási indítványuk viszont a felpereseknek nem volt.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

- [20] A II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte a keresetet elutasító részében, egyben az elsőfokú bíróság ítéletének közbenső ítéletként történő helybenhagyását.
- [21] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdésébe, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 341. § (1) és (4) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő. Állította továbbá, hogy a jogerős ítéletben megjelenő jogértelmezés ellentétes a Kúria BH2020.151. számon közzétett eseti döntésében kifejtettekkel.
- [22] Előadta, hogy a másodfokú bíróságnak az rPtk. 209. § (2) bekezdése alapján azt kellett volna vizsgálnia, hogy van-e a szerződéses okiratoknak olyan rendelkezése, amely alapján a II. rendű felperes az ügylet kockázatait fel tudta mérni. Állította, hogy a II. rendű felperes nem kapott kellő tájékoztatást arról, hogy az általa vállalt árfolyamkockázat jelentős lehet amiatt, hogy a futamidő alatt fennáll a lehetősége a nyilvántartás devizaneméhez képest a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének, és annak következtében a törlesztőrészlet jelentős megemelkedésének, ami miatt a szerződés teljesítése gazdaságilag jelentősen elnehezülhet. A felek közti szerződés és az ahhoz kapcsolódó egyéb iratok – ideértve a kockázatteltáró nyilatkozatot is – mindösszesen arról adtak tájékoztatást, hogy az ügylettel felmerülő kockázatot a fogyasztónak kell viselnie. Az alperes nem hívta fel egyik iratban sem a fogyasztó figyelmét az ügylettel járó kockázatok körében arra, hogy akár a forint jelentős árfolyamgyengülése is előfordulhat, ami a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészleteket jelentősen megemelheti, a fogyasztót gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja. Mivel a II. rendű felperes részére adott tájékoztatás a Kúria hivatkozott döntésében foglaltak szerint sem tekinthető megfelelőnek, a kölcsön visszafizetését előíró, a keresettel érintett szerződéses feltételek nem világosak, nem érthetők, tisztességtelennek minősülnek a 2/2014. PJE jogegységi határozat szerint.
- [23] Kitért arra is, hogy a tisztességtelenség a szerződés főtárgyát meghatározó szerződéses feltételt érint, ezért a felek közti szerződés az érvénytelen rész elhagyásával nem teljesíthető, az egész szerződés érvénytelen az rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján. A keresettel támadott szerződés így nemcsak az I. rendű felperessel, hanem a II. rendű felperessel szemben is érvénytelen.
- [24] Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Pp. 341. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen minősítette az elsőfokú bíróság ítéletét. A bíróság érvénytelenségről meghozott döntése nem elegendő az ügyben: a felek közti elszámolás metodikája alapján az egyik felet a még nem teljesített

szolgáltatás megfizetésére is köteleznie kellett volna. Ennek hiányában az első- és másodfokú bíróságok döntése valójában közbenső ítélet.

- [25] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [26] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okokból az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.
- [27] A felülvizsgálati kérelem hivatkozásai közül a Kúria elsőként az árfolyamkockázat mibenlétével és összefüggéseivel kapcsolatban a II. rendű felperes részére adott tájékoztató megfelelőségét, és ebből következően a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltételei tisztességtelenségét vizsgálta.
- [28] Előrebocsátja, hogy az ügyben eljáró bíróságok helytállóan tartották szem előtt az árfolyamkockázat kérdéskörében a szerződést megelőző kockázatfeltáró nyilatkozat és a megkötött kölcsönszerződés vonatkozó szabályozásának együttes jelentőségét [rPtk. 205. § (3) bekezdés, 209. § (1) és (2) bekezdés, 2/2014. PJE jogegységi határozat, C-186/16. számú ítélet], az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötések átláthatóságára azonban tévesen következtettek.
- [29] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; EUB C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása].
- [30] Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert maga a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv), az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az EUB-nak a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor [2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás], azóta pedig jogegységi panaszeljáráásban a Jpe.I.60.015/2021/15. számon meghozott – a Magyar Közlöny 243. számában 2021. december 28-án megjelent – jogegységi hatályú határozatában.
- [31] Az árfolyamkockázattal összefüggésben a fogyasztó részére adott tájékoztatás megfelelőségét és az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek átláthatóságát tekintve a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában – a konkrét panaszeljáráásban a felekre kiterjedő hatállyal vizsgált jogkérdésbeli eltérés és indokoltságának megállapítása, valamint a támadott határozat hatályának fenntartása mellett – döntött egyben a bíróságokra a továbbiakban kötelező értelmezésről [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 25. §, 41/D. § (1) bekezdés], ami egyben azt is jelenti, hogy a Kúria bármely korábbi határozatának a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban megadottól eltérő jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható.
- [32] Ehhez kapcsolódóan leszögezi ezért a Kúria, hogy a hivatkozott jogegységi panaszeljáráásban hozott határozat bíróságokra kötelező értelmezési tartalma kizárta az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott, a Kúria – egyébként a perbelitől eltérő tényállás mellett, más szerződési feltételek vizsgálatával meghozott – Pfv.I.20.268/2020/10. számú ítéletének figyelembevételét.
- [33] A Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat indokolásában a Kúria az EUB fogyasztói irányelvet értelmező határozatainak értékelésével levezette és összefoglalta a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének esetről-esetre gazdagodott konjunktív feltételrendszerét.
- [34] Idetartozóként elsőként az EUB előtt C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárást emelte

ki, amelyben az alapügyben vizsgált devizaalapú szerződésben kikötött árfolyamrész, vagyis a folyósításra előírt vételi típusú árfolyammal szemben a törlesztőrészeket kiszámítására az adott deviza eladási árfolyama alkalmazását lehetővé tévő szerződéses feltétel volt releváns. Az EUB a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást, hogy az adott alapügyben szereplőhöz hasonló szerződési feltétel esetén a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Az EUB ebben az ítéletében a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerébe tartozóként generális jelleggel határozta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül a fogyasztó megalapozott döntéséhez olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az EUB ítéletében az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére. A felállított szempontrendszer alkalmazása során fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó. Az EUB ítéletének az a része, amely meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működése, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszony bemutatásának elvárására vonatkozik, a konkrét előzetes döntéshozatali eljárás alapját jelentő szerződéses feltételre specializált megállapítás, abból következően, hogy az eljárásban vizsgált különmemű árfolyamok kikötése – a szerződéses feltétel természetéből adódóan – feltételez és magában hordoz egy szükségszerű számítási műveletet.

- [35] Az EUB a C-186/16. számú ítéletében – deviza (és nem devizaalapú) szerződések kapcsán – arra mutatott rá a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmezésekor, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.
- [36] A C-51/17. számú ítélet már kifejezetten a magyar hitelezési gyakorlat és szabályozási környezet ismeretében az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltétellel összefüggésben értelmezte a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését. Kimondta, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt –

esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézmények feladatába tartozó tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Mindezek közelebbről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

- [37] Az EUB a C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben megerősítette, hogy a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében az e szerződésben foglalt azon feltételek átláthatóságának követelménye, amelyek előírják, hogy (...) az árfolyamkockázatot a kölcsönfelvevő viseli, teljesül, amennyiben a szolgáltató olyan kellő és pontos tájékoztatást nyújtott a fogyasztónak, amely lehetővé teszi a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését, és így felmérje az ilyen szerződési feltételek által ugyanezen szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős negatív gazdasági következmények kockázatát.
- [38] Az EUB a korábbi ítélkezési gyakorlatból összefoglalóan vezette le a C-227/18. magyar előterjesztésre indult ügyben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató tisztességtelenségének a tagállami bírák által az egyedi ügyekben vizsgálandó értelmezési támpontjait. Végzésében emlékeztetett arra, hogy fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott követelmény még akkor is alkalmazandó, ha a feltétel e rendelkezés értelmében a „szerződés elsődleges tárgya” fogalmi körébe tartozik. Az ilyen feltételek ugyanis csak akkor mentesülnek a tisztességtelen jellegükre vonatkozó vizsgálat alól, ha az illetékes nemzeti bíróság eseti vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy az eladók vagy szolgáltatók azokat világosan és érthetően fogalmazták meg. A szerződési feltételek átláthatóságának a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből fakadó követelményét illetően az EUB hangsúlyozta, hogy ez a követelmény nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, hanem épp ellenkezőleg, az említett irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következőképpen az átláthatóságnak az ugyanebben az irányelvben előírt követelményét kiterjesztő módon kell érteni. A devizaalapú kölcsönszerződés esetében ezért az említett követelményt úgy kell értelmezni, hogy a szerződés átláthatóan tüntesse fel azon mechanizmus konkrét működését, amely a fogyasztóra telepíti az árfolyamkockázatot, átláthatóan írja elő a hitelező által a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott, devizában kifejezett összegnek és a nemzeti fizetőeszközben teljesítendő törlesztőrészletek összegét, és átláthatóan meghatározza a futamidőt. Így a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelheti az e szerződésből eredően őt érintő gazdasági következményeket, köztük különösen a kölcsönének teljes költségét. A devizakölcsönt felvevő fogyasztónak azon árfolyamkockázatról, amelynek ki van téve, egyértelmű tájékoztatást kell kapnia, így arról is, hogy e kockázat számára esetlegesen gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a kölcsönt törlesztenie kell, és amelyben rendszerint jövedelmét kapja, leértékelődik. Ennek keretében a szolgáltatónak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra. A fogyasztónak a kölcsönadott összegről, a törlesztőrészletek összegéről, valamint a futamidőről való tájékoztatását illetően, amennyiben ezek többek között a folyósítás, illetve a törlesztőrészletek esedékességének időpontjában érvényes árfolyamtól függenek, a világos és érthető

megfogalmazás követelménye előírja, hogy a kölcsönadott összeg és a törlesztőrészek összegének számítási mechanizmusa, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen. A szerződési feltételek e szempontrendszernek való megfeleléséről csak az összes releváns ténybeli elemet ismerő, konkrét ügyben eljáró bíróság tud állást foglalni. Vizsgálódása során e feltételeknek nem csupán maga a megfogalmazása, hanem a hitelező által a kölcsönszerződés megkötése során a kölcsönfelvevőnek nyújtott tájékoztatás is szerepet játszik. E vizsgálat során még ha a szerződéses feltételek nem is utalnak kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a fogyasztó a hitelező által rendelkezésére bocsátott információk összessége alapján képes volt-e értékelni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

- [39] A Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozata az előzőek értékelésével kimondta egyrészt: megfelel a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének a devizaalapú kölcsönszerződés, ha olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, és amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét, amennyiben egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, és másfelől a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztőrészek összege egyértelműen meghatározható. Mivel ezek a folyósítás, illetve a törlesztőrészek esedékessége időpontjában érvényes árfolyamtól függenek, a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy ezen összegek számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon kell ismertetni.
- [40] A 2/2014. PJE határozat további alkalmazását érintően – elvi tartalommal – kimondta még a Jpe.I.60.015/221/15. számú határozat, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja a következő kötelező értelmezéssel alkalmazható a továbbiakban: akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.
- [41] Az előzőekben ismertetett követelményrendszernek a keresettel támadott szerződéses feltételekre konkretizált alkalmazásával leszögezi a Kúria, hogy a felek között – a már ismertetett tartalommal – megkötött devizaalapú kölcsönszerződés utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére (Különös rész 1.2., 1.3., 4.4., 4.5. pontok): a svájci frankban meghatározott hitelkeret- és kölcsönösszegre a forint kölcsönigényből az adott deviza átváltási árfolyammal és árfolyamkockázati szorzóval számítottan, a folyósított kölcsön deviza vételi árfolyamon meghatározott forintösszegére, a törlesztések pénznemeként szintén a forintban történő teljesítésre. Ezen felül a felek közti szerződés és a részévé vált üzletszabályzat releváns pontjai (Általános rész 2.4. pontja, 10.7. ponton keresztül a kockázatvállalási üzletszabályzat 4.7. pontja) pusztán az árfolyamkockázat és az ebből eredő veszteség fogyasztó általi viseléséről rendelkeznek, a Különös rész 4.5. pontja a számszerűen tájékoztató jelleggel megadott törlesztőrészlet fizetési kötelezettség kapcsán is csak utal az árfolyamkockázat figyelembevételére. A vizsgált szerződéses kikötések az árfolyamkockázat mibenlétére és összefüggéseire nézve – ahogy azt a jogerős ítélet is helyesen rögzíti – értékelhető tartalmi elemet egyáltalán nem hordoznak.
- [42] A II. rendű felperes részéről a kölcsönszerződés megkötéséhez kapcsolódóan aláírt, Nyilatkozat devizakölcsönök kockázatainak elismeréséről megnevezésű kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálatával megállapítható, hogy az irat az adós személyi adatait követő felsorolásban elsőként

lényegében magát a devizaalapú konstrukciót szemléltette (idetartozóan még a kölcsönnek a vételi és az eladási árfolyam különbözőségéből adódó további költségét), amikor bemutatta, hogy a devizaalapú kölcsön esetén a kölcsön összege nem magyar forintban, hanem az igényelt devizanemben (például euróban vagy svájci frankban) kerül meghatározásra; a bank a kölcsönt forintban bocsátja az adósok rendelkezésére, de devizában tartja nyilván; ennek során a bank a folyósított devizakölcsön összegét átszámítja forintra, ekkor deviza vételi árfolyamot alkalmaz, a törlesztéskor pedig a forintban befizetett összeget – deviza eladási árfolyamon – devizára számítja át; a vételi és az eladási árfolyam közti különbség változatlan árfolyam mellett is emeli a kölcsön költségeit; a bank aktuális deviza vételi és eladási árfolyamai a fiókokban és a bank honlapján is elérhetők. Az irat a felsorolás további elemei között ezt követően tért ki az ügyletet érintő kockázat, kiemelten az árfolyamkockázat ismertetésére a következő tartalommal: amennyiben a devizaalapú kölcsön devizaneme és a forint közötti árfolyam változik, az hatással lesz mind a folyósítandó kölcsönösszeg, mind a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, valamint az egyéb devizában nyilvántartott járulékok, költségek nagyságára; abban az esetben, ha a futamidő alatt a forint árfolyama erősödik, úgy az adósoknak kevesebb forintot kell fizetniük a devizában nyilvántartott törlesztőrészletek ellenértékéért, amennyiben gyengül, úgy fizetési terheik nőnek; a devizaalapú kölcsönök kamata a nemzetközi kamatok változása miatt is módosulhat. Az így felsorolt – az adós tudomására hozott – körülmények megjelölése után nyilatkozott az adós az irat további bekezdéseiben arról, hogy elismeri, megkapta és megértette a devizaalapú kölcsön igénybevételevel összefüggésben felmerülő kockázatokról – különös tekintettel az árfolyamkockázatokra – a szükséges tájékoztatást, továbbá, hogy a bank felhívta a figyelmét a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) honlapjára (www.pszaf.hu), amelyen a megjelölt menüpont („A fogyasztókért”/„Válasszon terméket”/„Ingatlanfedeztetű, devizaalapú kölcsönök”) alatt a devizaalapú kölcsönökkel, azok költségeivel és az alkalmazott árfolyamok számításával kapcsolatban információ érhető el. Ezután jelentette ki az adós az irat utolsó bekezdésében, hogy a devizaalapú kölcsönt igénybe kívánja venni, illetve hogy kockázatait kizárólag ő viseli, egyben kötelezettséget vállalt, hogy a kölcsönszerződés hatálya alatt folyamatosan figyelemmel kíséri a devizaárfolyamok változását.

- [43] A perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatból az valóban kitűnik, hogy a felek közti ügylethez kapcsolódik árfolyamkockázat, illetve hogy azt kizárólag a fogyasztó viseli, és kitűnik az is, hogy az árfolyamkockázat – a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, illetve a devizában nyilvántartott egyéb járulékok, költségek nagyságán keresztül – mely részében érinti a fogyasztó fizetési kötelezettségét. Abban a részében viszont egyáltalán nem figyelemfelhívó a vizsgált kockázatfeltárás, ami az árfolyamkockázatnak a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt lehetséges gazdasági hatását jelenti. Az alperes által adott tájékoztatás csupán annak lehetőségét érinti, hogy a devizaárfolyam emelkedhet és csökkenhet, amellyel együtt az adós fizetési kötelezettségei is változhatnak, de ezen túlmenő kockázatfeltáró tartalom az iratnak nem tulajdonítható. A perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat nem érzékelteti – sem az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő mechanizmus konkrét működésén keresztül, sem az árfolyamváltozás lehetséges mértékének, illetve azzal összefüggésben a fogyasztó fizetési kötelezettsége jelentős változásának és elnehezülésének egyéb módon történő szemléltetésével –, hogy a forint leértékelődésével a kockázat a fogyasztó számára gazdaságilag akár nehezen elviselhetővé is válhat. Ennélfogva a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak alapján a fogyasztó nem került abba a helyzetbe, hogy értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.
- [44] Az általános szerződési feltételek ilyen szabályozási megoldása nem felel meg az átláthatóság ismertetett – a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban összegzett – követelményének, nem tekinthető világosnak és érthetőnek. Ebből következően a II. rendű felperes vonatkozásában is megállapítható volt a keresettel támadott szerződés árfolyamkockázat viselését szabályozó – a szerződés fűszolgáltatására vonatkozó – általános szerződési feltételeinek tisztességtelensége, és

- emiatt a perbeli szerződés egészének érvénytelensége [rPtk. 209. § (1) bekezdés, 209/A. § (2) bekezdés, 239. (2) bekezdés; 1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].
- [45] Megalapozott volt a felülvizsgálati kérelem hivatkozása abban a további részében is, amely az érvénytelenség felperesek által alkalmazni kért jogkövetkezményének hiányos elbírálásán keresztül a jogalap fennállását megállapító határozat közbenső ítéleti tartalmára vonatkozott [Pp. 341. § (1) és (4) bekezdés].
- [46] Leszögezi a Kúria, hogy a felperesek – az eljáró bíróságok értelmezésétől eltérően – egyetlen, egységes érvénytelenségi keresetet terjesztettek elő, amely petitumát és tárgyát tekintve egyaránt a felek közti szerződés érvényessé nyilvánítására irányult: a felperesek az őket terhelő árfolyamkockázat adott mértékben való maximálása és a szerződés tartalmának eszerint történő megállapítása mellett kérték az érvénytelenség orvoslását és a szerződés érvényessé nyilvánítását, idetartozóan a felek közti elszámolás eredményeként egyben az alperes marasztalását – a számításuk szerint előállt – 13.941.285 forint túlfizetésben. Keresetük ez utóbbi marasztalási eleme a felek már lezárt jogviszonyában a felperesek által teljesített befizetések és az alperes teljesítésének összevetésével irányult az érvénytelen kikötés joghatásának kiküszöbölésére, ami az érvényessé nyilvánítás következőkben részletezett természetének megfelelően nem volt úgy értelmezhető – még ha tartalmát tekintve az érvénytelenség más jogkövetkezményével azonos eredményre is vezethetett –, hogy a felperesek e körben további, önállóan elbírálnakó keresetet terjesztettek elő, és abban meg nem engedetten az eredeti állapot helyreállítását kérték volna a perben.
- [47] Az érvényessé nyilvánítás a bíróság ex tunc hatályú konstitutív (jogalakító) döntése: a bíróság a szerződés módosításával (kiegészítésével) az érvénytelenségi ok folytán előállt érdeksérelmet – a szerződés megkötésére visszamenőlegesen – kiküszöböli, amelynek keretében mind az eredeti, azaz a szerződéses tartalomban mutatkozó, mind a később bekövetkezett, vagyis a teljesítésben jelentkező értékaránytalanság megszüntethető. E jogkövetkezmény alkalmazásának feltétele, hogy a fél a szerződés egészének érvénytelenségéhez vezető okot (ha az nem hivatalból észlelt) megjelölje és a teljes érvénytelenség valamely további jogkövetkezményének levonását keresetében (vizontkeresetében) kérje, illetve hogy az érvényessé nyilvánítást sem a felek nyilatkozata, sem az adott ügy egyedi körülményei ne zárják ki [1/2005 PJE határozat 3. pont, 6/2013. PJE határozat 4. pont, 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pont].
- [48] Mindebből következően az ügyben eljáró bíróságok tévesen tekintették külön keresetnek, valamint megalapozatlannak és a további szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül érdemi elbírálásra alkalmatlannak a kereset marasztalási részét, amely az eredeti szerződéses tartalom korrekciója mellett – attól el nem választhatóan – a felek közti szerződés teljesítési szakaszát érintően irányult az adott érvénytelenségi ok kiküszöbölésére. Helyesen az érvényessé nyilvánítás eredményeként kialakult szerződéses tartalom irányadó a felek között a konstitutív döntést megelőzően teljesített szolgáltatások mikénti elszámolására is. A kereset marasztalási eleme nem volt bizonyítatlannak sem tekinthető, a bizonyítatlanság következményei ugyanis e körben a Pp. 237. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatás hiányában nem voltak levonhatók.
- [49] A Kúria rámutat, hogy érvénytelenségi perben sem kizárt először külön a keresettel érvényesített jog fennállásáról döntené és csak utóbb a követelés összecszerűségéről, a per során külön a jog fennállását megállapító határozat azonban helyesen közbenső ítéletnek minősül. A jelen ügyben meghozott elsőfokú határozat ezért, amely a felek közti szerződés érvénytelenségét, vagyis az érvényesített jog fennállását állapította meg, közbenső ítéletnek volt tekinthető. Az elsőfokú határozat emellett, az érvénytelenség megállapításán túl, az érvényessé nyilvánítás részleges alkalmazásáról is rendelkezik a felek közti szerződés tartalmának módosításával, ennek az eljárásjogilag lehetséges voltát azonban a felek perorvoslati kérelmeikben nem kifogásolták, ezért e részében a Kúria a határozatot nem érinthette. A jogerős határozat pedig a kifejtettekből következően helyesen részítéleti és közbenső ítéleti elemből áll.
- [50] Mindezek értelmében a Kúria a jogerős határozatot a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság

határozatát a keresetet elutasító, illetve a perköltségre vonatkozó rendelkezések szükségszerű mellőzésével a mindkét felperes által érvényesített jog fennállását megállapító és az ott írt további, a mellőzéssel nem érintett rendelkezést tartalmazó közbenső ítéletként helybenhagyta.

- [51] A kereset összecszerűségére folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak elsőként fel kell hívnia a felpereseket keresetük számszaki pontosítására, majd pedig az alperest erre vonatkozó ellenkérelmének előterjesztésére. Az előzőekre figyelemmel meg kell történnjen az érintett vizsgálódási körben a bizonyítási érdek és teher megfelelő kiosztása, amelynek ki kell terjednie a szakértői bizonyítás szükségességére is [Pp. 265. § (1) bekezdés, 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény]. Az ezt követően lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként hozható döntés a kereset összecszerűségére kiterjedően annak megalapozottságáról.

Záró rész

- [52] Az eredményes felülvizsgálati kérelemre tekintettel az alperes köteles megfizetni felperesek áfát is magában foglaló, a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét, valamint a II. rendű felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét, amely a felülvizsgálati kérelemben vitatott teljes perértékre (13.941.285 forint) tekintettel számítandó, az általa ténylegesen megfizetett 2.460.000 forint helyett 1.394.100 forintot kitevő felülvizsgálati eljárási illetékből és a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével áfával növelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból állt [Pp. 83. § (1) bekezdés, 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2), (5) és (6) bekezdések, 4/A. § (1) bekezdés].
- [53] Az I. rendű felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetéket a felülvizsgálati eljárás eredményére figyelemmel a másodfokú eljárásban is vesztesnek bizonyult alperes köteles az állam javára, külön felhívásra megfizetni [Pp. 101. § (1) bekezdés, 102. § (1) bekezdés].
- [54] A fellebbezési illeték helyes összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés b) pontja és 46. § (1) bekezdése, valamint az 1/2009. PJE határozat értelmében 24.000 forint, a felülvizsgálati eljárási illeték helyes összege pedig az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján 1.394.100 forint volt. Az ezt meghaladóan megfizetett fellebbezési illetéket az alperes, a felülvizsgálati eljárási illeték többletét pedig a II. rendű felperes kérheti visszatéríteni az adóhatóságtól, amiről a Kúria az adóhatóságot határozata egy példánya megküldésével az elsőfokú bíróság útján értesíti [Itv. 80.§ (1) bekezdés f) pont, 81. § (2) bekezdés, 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet]. Figyelmezteti az alperest és a II. rendű felperest, hogy az illeték visszatérítését az adóhatóságtól kérniük kell.
- [55] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2022. január 25.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró

